

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejša vesti.)

Solnograd 21. Predlog ustavnega odseka, da deželni zbor izreče prepričanje, da je jezikovne naredbe treba razveljaviti in da se pogodba z Ogersko mora skleniti ustavnim potom, je bil vsprejet jednoglasno.

Solnograd 21. Deželni zbor se je zaključil.

Bruselj 21. Mednarodna konferenca v uravnavo uvoza alkohola in prodaje pijače iz špirta v Afriki je tukaj včeraj pričela zborovati. Na konferenci je zastopanih enajst vlasti.

Pariz 21. Oficijelna nota policijske prefekture izjavlja na podlagi preiskave, ki jo je policijski prefekt vodil osebno, da je popolnoma neresnična vest, da bi se bili pojavili kaki slučajji kuge v Parizu.

London 21. Kakor poroča »Morning Post« iz Pariza so se po inicijativi ruskega carja zapričela posvetovanja med Anglijo in Rusijo o korejskem vprašanju in o varstvu severno vzhodnega obrežja kitajskega proti Japonu in Nemčiji, nadalje o kitajskih železnicah, o ustanovitvi evropskih kolonij na Kitajskem, o afganistanski meji, o perzijskem vprašanju in o popolni oprostitvi Perzije vsakega tujega umeševanja, nadalje o sirijskem vprašanju, da se Anglija popolnoma odpove politiki, ki bi utegnila imeti jednake cilje, kakor baje začasno zasedenje otoka Cipra; končno o zabranjenju vsakega tujega umeševanja na Kreti in o neodvisnosti Abesinije ter o urejenju egiptovsko-abesinske meje. Rusija želi, da se razprav udeleži tudi Francija.

Cesarska beseda in laška dejanja.

Ko je v Ženevi onega usodnega dne 10. septembra minolega leta poživenjen zlodejec zabol ostrino svojega bodala v blago sree plemenite žene in najljubšemu vladarju ter soproge viteškega vladarja našega, zgrozil se je ves svet, kjer le bi jejo res človeška srea, in hitel je, da imperatorju mučeniku izjavi svoje sočutje na najgroznejšem udarcu, ki more zadeti zvestega in ljubečega soproga. V tej državi sami pa je prišlo do impozantnih in elementarnih pojavov onega čustvovanja, ki s tisočermi vezmi spaja dinastijo s podaniki. To je bilo tolikih pojavov iskrene ljubezni, srčnega sočutja in nepremične zvestobe, da je kar strmel ves ostali svet. In cesar sam je povedal svojim podanikom v priprosti ali tem ganljivejši besedi, da so mu bili ti dokazi sočutja vernih podanikov balzam v krvaveče sree, da so mu bili opora, ob kateri se je mogel zopet dvigniti nad nesrečo, srečno prebiti grozni udarec ter nadaljevati v izvrševanju svoje težavne vladarske dolžnosti.

Par mesecev potem, povodom cesarjevega jubileja, je došla narodom, živečim pod varstvom žezla Habsburžanov, zopet prilika, da so vnovič manifestovali svoje čustvovanje do prestola. Čustva udanosti so bila ista, ali akordi so zveneli drugače. V mesecu septembru so bili akordi globoke srčne žalosti, sočutja v dnevih grozne nesreče; povodom jubileja pa so bili akordi slavnostni, izrazujoči radost in veselje na milosti božji, ki je dovolila modremu vladarju, da je ob nenavadni svežosti te-

lesa in duha doživel dan jubileja, redek in nenavaden v življenju vladarjev.

Splošnim pojavom radosti in sočutstvom so se pridružili — kako bi moglo biti drugače? — tudi zakonodajni zastopi posamičnih pokrajin, deželni zbori, kakor prvi predstavitelji prebivalstva, ki jih je izvolilo.

A sedaj, povodom otvoritvenih sej tega zasedanja deželnozbornskega, je došla vsem deželnim zastopom iskrena cesarska zahvala. Taka zahvala je došla tudi deželnemu zboru istrskemu. To zahvalo smo priobčili tudi v našem listu, rekši, da je to znamenit pojav toliko po svoji vnanosti, kolikor po svoji vsebini.

To sporočilo cesarjevo je došlo deželnemu zboru istrskemu tudi v našem jeziku in je bil tekst lastnoročno podpisan od Njeg. Veličanstva tudi v našem jeziku. Z lastno svojo roko je zapisal cesar: Franjo Josip I.

Že ta vnanost je svečana manifestacija s prestola doli: o strogo konstitucionalnem mišljenju vladarjevem in o trdni volji Njegovi, biti prvim čuvarjem osnovnih zakonov države, zakonov o brez-pogojni enakopravnosti narodov. Slovanska beseda s prestola doli deželnemu zboru istrskemu je slovesna izjava o ekzistenci Slovanov v Istri!!

In kar je izrečeno že v formi cesarjevega sporočila, je dobilo svečano sankcijo tudi v besedilu istega.

Cesar govori o »svojih zvestih narodih« in izjavlja s tem, da so mu vsi jednako ljubi in tudi jednakoveljavi ter da ne postavlja nobenega nad druge in nobenega pod druge. Še pregnantneje je izraženo to v odstavku, ki govori o pravicah pojedincev, »ki so zajamčene v državnih osnovnih zakonih«, in o ravnopravnosti narodov. V zadnjem odstavku sporočila je logičen zaključek iz poprej rečenega. Vsi smo jednakovrni, pojedinci in narodi, zakoni veljajo za vseh jednako; v teh zakonih je zajamčena vsem jednaka pravica. V zmislu tega uzakonjenega načela brez-pogojne enakopravnosti poklada vladar deželnemu zboru na sree, naj se — kraj vseh razlik v menjenju — povspne do skupnega in zloznega dela, oprtega na pravico in na mejebojno spoštovanje!

Taka je bila beseda cesarjeva. Vzvišena, zares knežja beseda, najlepši izglede državljanom s prestola doli.

A kakov odgovor so dala laška dejanja na tako cesarsko besedo? Dogodki v drugi seji deželnega zbora v Kopru nam dajejo dovoljno pojasnila. Cesarjevo sporočilo je gotovo našlo radostnega odmeva povsodi, kjer bivajo pošena srea, ali srea italijanske večine niso bila pristopna očetovsko ljubeti in svareči besedi cesarjevi. Povsodi so z iskreno hvaležnostjo vsprejeli tako blagovestje s prestola, razum onih, katerim je bilo namenjeno v prvi vrsti! Cesar jim je govoril o mejebojnem spoštovanju, a oni so se rogali tej kardinalni zahtevi za družabno življenje že v isti hip, ko je zastopnik vlade čital v našem jeziku isto cesarjevo sporočilo!

Cesar jim je govoril v prišrčnih akordih o jednaki pravici in o enakopravnosti vseh, a oni so zastopnike večine prebivalstva brutalno izključili iz vseh komisij in jim s tem odvzeli možnost zastopanja koristi večega dela prebivalstva dežele. Je-li si je možno misliti nasilnejši atentat na tisto

jednako pravico vseh, o kateri je govoril vladar v svojem sporočilu?! Ne! Zato smemo reči, da je postopanje laške večine deželnega zbora istrskega direkten odpor proti — najpravičnejši in najmodrejši besedi, ki more priti iz ust vladarjevih, a oni so že v naslednji seji uprizarjali orgije in gazili v blato — načelo enakopravnosti kar kriči do neba tem bolj, ker je celo večina prebivalstva ona, kateri nočejo priznati ne le jednake, ampak nikake pravice sploh.

In če se z ogorčenimi čustvi obračamo od take zbornice, ki nima vrstnice na svetu, kaj naj pa rečemo še le o vedenju moža, ki predseduje tej zbornici, moža, ki nimalo ne spoštuje onih zakonov obzirnosti in objektivnosti, ki veljajo predsednikom vseh zbornic. Vemo, da so tudi predsedniki strankarji, saj so izišli iz jedne strank v zbornici. Vemo, da bi bila najkrivičnejša zahteva ta, ako bi hoteli, da parlamentaree, čim je bil izvoljen predsednikom, vrzi od sebe svoja načela, svoje prepričanje in svoje simpatije! Tega ne more, ako ni umazan brezznačajnejš. Ali nekaj drugega je smeti zahtevati od njega: da ga ni za trenotek ne zapušča zavest, da je poklican, da on čuva v zbornici parlamentarna načela, parlamentarno svobodo in tudi parlamentarno dostojnost. Njemu je dolžnost trdno držati za vajeti, ako vidi, da ekstempirajo kateri vročokrvni zastopniki, njemu je dolžnost, da brani pravice tudi političnemu nasprotniku, njemu je dolžnost, da razvija neizprosno energijo, ako vidi, da se kateremu poslancu krati svoboda govora, a še posebno tedaj, ako vidi, da hočejo nepoklicani terorizovati to ali ono stranko zbornice! Če me je udaril nasprotni bojovnik-poslanec, to bi se še potrpelo, ali če ne najdem nikake obrambe pri onem, ki bi moral biti nekaj sodnik, potem seveda ni druge poti, nego je ona, katero je ubral dr. Trimajstič v drugi seji. Zaklical je predsedniku: Prenehaj, ker ne umete svoje dolžnosti! Sedaj ste svobodni!

Pod takim predsednikom v takih razmerah je pač nemogoče manjšini, da bi vršila svoje pravo in svojo dolžnost.

Pa naj-le rohnijo in besne. Mi vemo, da smo tu in da imamo svoje pravo. Tej svoji ekzistenci in temu pravu svojemu na tej zemlji se ne odpovemo nikdar in tem manje odslej, ko sta naša ekzistenca in naše pravo zadobila vnovič svojo sankcijo s prestola doli.

Politični pregled.

TRST, 22. aprila 1899.

Iz deželnih zborov. Deželni zbor tržaški je imel sinoči svojo IV. javno sejo. Posl. Ventura se je oglašil z interpelacijo, v kateri je povdarjal potrebo, da se povspne dovoljenje vlade za najetje posojila onih 12 milijonov za javne zgradbe. Deželni glavar je pojasnil na to vse one korake, ki so storili v tem pogledu. Tudi on sam je priporočal toliko na deželni vladi kolikor na Dunaju.

Posl. Venezian je poročal o načrtu zakona za preustrojbo javnega dobrotvornstva in oskrbovanja ubožcev. Vnela se je daljša razprava, v katero je posegnil tudi vladni zastopnik vitez Jettmar. Poslednji je izražal pomisleke proti temu, da bi se novi »kongregaciji« poverilo nadzorstvo nad dose-

danjimi dobrotvornimi društvi, ker bi se s tem kršila privatna prava. Venezian je na to pobijal na razsežno izvajanja govornikova. Zakon se je vsprejel v 3. čitanju.

O dogodkih v deželni zboru istrskem je prinesla zadnja »Naša Sloga« fulminanten članek, v katerem slika zadrego vlade in pehanje Italijanov, ki vsi skupaj ne vedo, kaj bi počeli s tem nesrečnim deželnim zborom. Sicer pa — tako pravi »Sloga« — moramo zapisati v dobro tudi to preseljevanje deželnega zbora. Jedno za drugim morajo istrska mesteca prejeti krst slovenskih ali hrvatskih govorov. To je za nas dobiček: s tem si naš jezik otvarja pot povsodi. Italijani mislijo, da se svojo brutalnostjo prisilijo naše poslance, da ne bodo govorili hrvaški. Varajo se. Oni (Italijani) so že pred najstarejšimi leti kričali in vriščali na Hrvate in jim žugali, da jih vržejo iz te dežele, ali njih grožnje so jim ostale v grlu in ostanejo jim tudi v prihodnji. To je bilo ravno blizu Kopra, na vodi rižanski.

Jako — čudna vest. Pod tem naslovom piše dunajska »Reichswehr« z ozirom na vest, da hočejo v deželni zboru tržaškem prečitati ono pismo, ki je je pisal predsednik italijanski komori, g. Zanardelli, županu tržaškemu, Dompieriju:

Kar se tega dostaja, upamo, da je še sredstev, s katerimi se prepreči deželnemu zboru tržaškemu, postavljati se nad zakon. Sicer pa verujemo prav radi, da je konfiskacija vzbudila mučno vzgledovanje — in pravimo: mučno za vsakega Avstrijca. — Postopanje tržaškega župana dra. Dompierija zasluži res najostrožje in najodločnejše zavrnitve. Celó v Avstriji je bilo dosedaj nečuvstvo, da bi se kaka tuzemska korporacija ali oseba s kakim opozicijskim pojavom proti domači vladi obračala do predsednika tujega parlamenta, oziroma, da bi mu pošiljala o tem prave oficielne objave. Županu tržaškemu in njega poznanim ožjim somišljenikom gre žalostna slava, da so na najhujši način kršili ne le vsako patrijotičko čutstvo, ampak tudi najprimitivnejše dolžnosti političke dostojnosti. Tržaški gospodje so se zopet enkrat pokazali v pravi luči in je dobro, da smo zopet enkrat opozorjeni na to, kako stojimo z njimi prav za prav. Kar pa se tiče predsednika italijanske komore, je pa že smeti pričakovati pojasnila o njegovem postopanju. Gospod Zanardelli ve gotovo ceniti in uvaževati vrednost zavezništva njegove domovine z Avstro-Ogersko. Prav zato je pričakovati od njega zadovoljivega komentarja k tej — da povemo še enkrat — jako čudni vesti.

Trentinsko vprašanje. Torej utegne biti vendar-le kruha iz te moke. Pogajanja med laškimi in nemškimi zaupniki se prično prihodnji teden. Teh konferenc se bode udeležilo 7 nemških konservativcev, 4 nemški liberalci in 4 Italijani. Poslednji so postali mehkeji, ker je baje vlada pripravljena odjenjati tudi v tem, da se bodoči italijanski kuriji v deželni zboru tirolskem pripezo pravica določanja proračuna za njih del dežele.

Mi smo rekli že svojodobno, da se slovenskega stališča ne oporekamo taki rešitvi trentinskega vprašanja, ker smo tega menjenja, da tega, česar so vredni tirolski Italijani, so vredni tudi n. pr. štajerski Slovenci. Vstvarjen bo torej dobrodošel prejudic.

K položaju. Sedaj potrjajo tudi »Narodni Listy«, da je sekojski načelnik Stummer res že izdelal jezikovni zakon za Češko, ki se ima oktrovirati na podlagi § 14. Po tem načrtu naj bi se dežela razdelila na 5 pasov: čisto češkega, čisto nemškega, pretežno češkega, pretežno nemškega in jezikovno mešanega. V obeh jednojezičnih pasih naj bi bilo uradovanje jednojezično, a v češkem češko, v nemškem nemško, toda na vsakem uradu naj bi bil po jeden uradnik, vešč drugemu deželnemu jeziku, ki naj bi oskrboval občevanje z drugo narodnostjo in korespondenco v drugem deželnem jeziku. — V pretežno jednojezičnih okrajih, v katerem bi se načelno uradovalo v jednem jeziku, se bo pa od večega števila uradnikov zahtevalo poznanje obeh deželnih jezikov, in sicer bo moralo biti število taeih uradnikov v razmerju z številom manjšine. — V jezikovno mešanih okrajih bo uradovanje dvojezično. Jezikovno mešani okraj pa bi bili tisti, kjer manjšina jedne narodnosti znaša 25%.

»Narodni Listy« pa povdarjajo že sedaj, da vlada nima pravice za izdajanje takega zakona na

podlagi § 14. Istotako da nima državni zbor — kateremu bi se moral predložiti ta načrt v odobrenje — pravice, sklepati splošni jezikovni zakon za vso državo. Vrh tega pa da bi Stummerjev načrt kršil § 19. osnovnih zakonov, kajti isti ne bi določil narodne enakopravnosti, ampak le reciprociteto, vzajemnost.

V obrambo slovenskega bogoslužja. Tudi zaderski »Narodni list« potrja, da so bili na konferenci v Zadru malone vsi škofje zložni v tem, da se je treba možko zavzeti za obstanek glagolice ter stoletne rabe hrvaškega jezika na pevanju listov in evangelija o praznikih; in to v korist cerkve, pravice in miru naroda. Sporazumljenje škofov da jamči za dober uspeh in za skorajšnje pomirjenje razdraženih duhov. — Isti list javlja, da se je deželni odbor dalmatinski obrnil naravnost do kardinala Rampolla v Rimu za obrambo glagolice in stoletne rabe hrvaškega jezika na nedeljskem čitanju listov in evangelija po katoliških cerkvah v Dalmaciji. Ta odbor da hoče zastaviti ves svoj upliv na obrambo narodnih svetinj. Bog le daj zaželenega uspeha za to sveto stvar!

Domače vesti.

Italijanski kralj in — urednik »Piccola«. K vesti, da se je na kongresu novinarjev v Rimu kralj Humbert kaj prijazno razgovarjal z urednikom našega tržaškega »Piccola«, da se obvesti o tržaških in istrskih razmerah, opazja »Naša Sloga«: Kralju Humbertu je seveda svobodno vse ono, kar je svobodno vsakemu drugemu človeku; no, da-li mu je pa svobodno kakor zavezniku našega cesarja in kralja utikati se — in bodisi samo z besedo — v naše sršenovo gnezdo (ki se drugače imenuje neznosno stanje v Primorju), to naj presodijo nepristranski čitatelji.

»Osservatore triestino« in slovenščina! Pišejo nam: Oprostite, gospod urednik, da Vas nadlegujem s takimi — malenkostmi; toda ne pozabite, da iz malega raste — veliko!

Sinoči sem pogledal v »naš« »Osservatore« v nadeji, da se je morda vendar kaj — poboljšal!

Varal sem se. V enem sodnih oglasov, se stoječem iz 28 vrst in polvrst, sem našel, da bi moralo biti — 36 akcentov, ali po »Piccolovo«: »pip«, toda našel sem jih — — — le 18, reci osemnajst!!

Mislil sem naprositi tiskarno »Edinosti«, naj bi ona posodila ali prodala ubogi Lloydovi tiskarni nekoliko onih obrabljenih »pip«, ki bi zadostovale vsaj za silo in dotlej, da si Lloyd opomore toliko, da dokupi toliko novih »pip«, kolikor jih potrebuje!

Da bodo videli čitatelji, kako slovenščino nam tiska »Osservatore« — tiska pravimo, ker ne verujemo, da bi na sodiščih pisali takov jezik — naj bo ponatisnjen tu jeden teh ediktov. Izbral pa nisem najbolj kričečega, ampak najkrajšega, da ne bom kratil preveč prostora Vašemu listu s tem našim »Osservatore«. Edikt se glasi:

Oprav. številka E 516—7 98. 2759.

Ustavitev dražbenega postopanja.

Na zahtevanje cerkve sv. Miklavža v Mauhinje-h gledč nepremakljn v vložku št 47 gruntovnice Mauhinje uvedeno dražbeno postopanje se je — ustavilo — odložilo, in zato se ni 6. aprila 1899 predpoldne ob 9¹/₂ uri določenega dražbenega obroka.

C. k. okrajna sodnija v Komnu odd. I
dne 6. 4. 1899.

Čestiti čitatelj, divi se takemu uradnemu jeziku!

V večerajšnji številki omenjenega lista je tudi stenografični (?) zapisnik prve seje deželnega zbora istrskega. Vlado zastopnik je pozdravil poslance manjšine tudi v hrvaškem jeziku. In prav to je zamolčal vladni »Osservatore«. Jaz bi rekel, da hoté, kajti to pa je omenjal, da se je cesarski reskript prečital tudi v hrvaškem jeziku. Ker vem, da je dotičnemu vladnemu zastopniku ležeče na tem, da se objavi vse tako, kakor je bilo, ga pozivljam, naj poskrbi, da »Osservatore« popolni, kar je izostalo po — neljubi pomoti!

Sitnež.

Lahom v izgled, Slovincem v čast! Pišejo nam: Včeraj smo čitali v cenjeni »Edinosti« notico o fanatizmu, ki veje v taboru naših nasprotnikov. Družine, ki so nekaj veljale za konservativce, ali po domače rečeno — zmerne, se danes

branijo sprejemati slovenske kuharice v svoje službe!

Da pokažemo, kako vse drugače se postopa od naše (barbarske) strani, hočem navesti en sam konkreten slučaj.

»Delavsko podporno društvo« vrši lepo človekoljubno delo s tem, da — ne po dolžnosti, ampak iz usmiljenja — podpira po nekaj bolj revnih udov svojih pok. členov, tako, da jim daja od 2 do 6 gl. na mesec. Letos je pet takih nesrečnih družin, ki vdobivajo mesečne podpore od tega društva. Med temi je tudi vdova se šestimi otroci, katere mož je bil Tržačan.

To društvo je uvaževalo veliko bedo, vladajočo v tej nesrečni družini, ter je, ne glede na to, da manjši otroci niti ne umejo slovenski, določilo najvišjo podporo, kolikor je le sploh moglo in smelo. Kaj takega bi nasprotniki gotovo ne storili za katerega naših. Izvedši o podeljeni jej podpori, je izjavila uboga žena, da hoče napeti vse moči v to, da se njeni otroci priučijo jeziku svojih dobrotnikov.

Ne da bi jo bil kdo silil ali nagovarjal, je sklenila, da bo odslej svoje otroke pošiljala v slovensko šolo in ne več v italijansko, ker je spoznala, kje so usmiljena in človekoljubna srea.

Denimo, da bi naš človek prosil podpore v kakem nasprotnem društvu in da bi odborniki takega društva izvedeli, da se v prosilčevi družini govori — slovenski, kaj mislite, da bi prosilec vdobil podporo? Ne in ne, ker v njih je strast že davno udušila sleherni človekoljubni čut.

Kje je humaniteta? Pišejo nam: V zavodu sv. Nikolaja je iskalo pribežališča že mnogo deklet, ki so bile nevarno bolne, in sicer vse na isti bolezni — bruhale so kri. Stvar me je zanimala in sem poizvedovala o vzrokih temu vznemirljivemu pojavu. Moja poizvedovanja so me uverila, da se naše služkinje najbolj kvarijo z čiščenjem in likanjem parketov. Človeka more res sree boleti, ko vidi, kako hirajo dekleta v evetju svojih let. Jedno tako devojko sem spremila v bolnišnico. A tam sem videla kar celo vrsto takih nesrečnic, ki vzdihujejo radi — trdosrčnosti svojih gospodarjev. Pomisliti treba, da je v Trstu hiš, ki imajo jako mnogo sob s parketi. In čiščenje takih sob — ki je mučno in težko za vsakega možkega — mora opravljati šibka ženska. Kje je tu človekoljubje, kje humaniteta? To je res nečuvstvo, da se le iz gole sebičnosti na tak način izkoriščajo telesne sile šibke ženske. Te mladenke so mi pravile, da morajo dan na dan vlačiti napravo za likanje parketov. To je prehudo.

Družba sv. Nikolaja si je naredila nalogo, da skrbi tudi za telesno zdravje svojih varvank. Obratno se torej do onih, katerim je na srečo ljudska blaginja, naj vplivajo kjer morejo, da se ne bodo uboge služkinje uporabljale za dela, ki presegajo njih telesne moči in jim torej ubijajo zdravje. Morda bi tudi gg. državni poslanci lahko dosegli toliko, da bi tudi poklicane oblasti obrnile svojo pozornost temu vprašanju. Hvaležne bi jim bile mladenke in hvaležen bi jim moral biti narod. Ne pozabimo, da v Trstu imamo tisoče deklet iz vseh slovenskih krajev, ki nimajo nikogar tu, ki bi se brigal za njih telesno in dušno zdravje. Brigajmo se mi zanje! Saj se dandanes celo močnejši možki branijo pred preobremenjevanjem z delom, kamo-li ženska, ki je veliko slabeje konstitucije! In rekla sem že, da tudi državi je dolžnost, da skrbi za siromašno žensko, saj je tudi ženska del države in menda ne najnevažnejši!

Gotovo: služkinji je dolžnost, da koristi gospodarjem z delom svojih rok, ali tega ne sme zahtevati od nje nikdo, da bi morala žrtvovati tudi svoje zdravje. Taka zahteva je nehumana, je znak grde brezčutnosti. Taka brezvestnost je atentat ne le na žensko samo, ampak na človeško družbo sploh; saj vemo vendar, kako nalogo je naložil stvarnik ženski v človeštvu.

Zmagoslavja.

Odlikovanje. Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah je imenovalo na svojem izrednem občnem zboru, vršivšem se v sredo dne 19. t. m., g. Hrabra Ražma častnim členom društva, in to v priznanje zaslug, ki si jih je stekel ta vrli rodoljub za »Adrijo« se svojim požrtvovalnim in neumornim delovanjem.

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah priredi jutri, kakor že javljeno, jako zanimiv koncertni večer, na katerem bodo sodelovali možki in

ženski zbor, diletantje in glasba. Začetek točno ob 5. in pol uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen za pokritje stroškov za krasno novo društveno zgradbo. Ker imajo sedaj vrhu tega v »Narodnem domu« v Barkovljah krasno veliko dvorano in se tam točijo prav dobra vina, bo torej jutri tržaškim in okoličanskim Slovincem najlepši izlet prav v Barkovlje.

Za izlet ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda k sv. Ivanu. Marsikdo je zmal tako nekako neverno z glavo, prebravši minolo soboto notico o namerjani veselici ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. Češ: kak izlet bo neki to k sv. Ivanu?! Zagotavljam pa vse one neverneže, da takega izleta ni še bilo iz Trsta. Kajti društveni vrt pri Sv. Ivanu bo spremenjen v Evropo, a vsaka miza bo drugo slovansko mesto. Kdor se torej udeleži tega izleta, bo mahoma ali v Pragi ali Petrogradu, ali v Zagrebu ali v Ljubljani, ali pa, če se mu ne bo ljubilo nikamor, ostane kar v Trstu. Kar bo še družega lepega, Vam sporočim prihodnjič. Vse naenkrat bilo bi preveč meni pisati, a Vam čitati. Pridite torej, pokažite svoje rodoljubje, svojo požrtvovalnost, ko gre za našo sveto stvar!

«Slovenke» zvezek 8 prinaša sledečo vsebino: Mokriška: Pozdrav — pesem. — Dolenc: V hladnici sem slišal... — pesem. — Češki spisal L. Cech: Signorina Gioventù. Zorana: Zimske skrbi — pesem. — Z.: Telegrafistka. — Desimira: Breza — pesem. — Ivanka A.: Žensko vprašanje. — Sreče tirjaš. — Bogomila: Misli mlade. — Književnost in umetnost. — Razno. — Doma.

Pogozdovanje Krasa lepo napreduje. Kor posnemamo iz uradnih podatkov, se je lani v davčnih občinah Bistrica, Šembije, Selee, Palče, Jasen in Staravas 111.03 ha = 192.93 oralov na novo pogozdilo, in 231.61 ha = 402.45 oralov nasadov popravilo. — Za ta dela se je porabilo 2.666.900 sadik črnega borovca, 13.000 sadik belega borovca, 2300 jelovih in 76.000 mecesnovih sadik ter 49 kg semena za podsetev. Dotični troški so znašali 10.070 gld. 40 nč. Ves svet, kar se ga je pogozdilo na Krasu od leta 1876. ob državnih in deželnih troških meri 1489.81 ha = 2589.48 oralov; porabili pa so za to 23.689.280 tadik. Vse pogozditve se nahajajo v dobrem stanju.

Iz Riemana nam pišejo: V »Edinosti« sem čital, da so iz poznane tržaške fabrica de'apetito lovili tudi v Riemanih podpise za svoj protest proti ločenju okolice — v katero pa mi niti ne spadamo — od mesta. No, bodite pomirjeni; mi Riemanci smo preveč previdni ljudje, da bi hodili na limanico vsakemu sleparskemu agitatorju. Pa ne le preveč previdni smo, ampak tudi preveč rodoljubni, da bi se dajali loviti v take mreže. Mi smo dobri sosede Lonjereem in ljubimo svoj narod kakor ga oni. Iz kratka, mi se ne damo zavajati od nikogar v nobeno stvar, ki bi mogla škodovati našim bratom v tržaški okolici. Mi Istrani in vi Tržačani smo sodrugi v trpljenju in hočemo ostati sodrugi tudi v boju in v — naši konečni zmagi. Živela naša zloznost!

Javna zahvala. Udove Barbara Comici, Uršula Lazar in Cotič ter Anton Tomažič, so nas naprosili, da v njih imenu izrečemo srčno zahvalo slavnemu »Delalskemu podpornemu društvu« za podeljene jim mesečne podpore. Rečeni kličejo: Bog vsegamočni naj Vam poplača, dobre delavske duše, ki ste nas vsaj deloma rešili iz grozne bede, za kar Vam bomo hvaležni do groba, mi in naši revni otročiči. Molili bodemo, naj nebo rosi svoj blagoslov na Vas in na društvo, ki tako lepo skrbi za svoje revne ljudi. Nobene prilike ne zamudimo, da ne bi priporočali tega vzor-društva vsem, ki prihajajo v dotiko z nami.

Kako človek postane nesrečen? Poročevalec nam piše: Včeraj se je neki mož sprl se svojo boljšo polovico in šel je — pit!

Sinoči okolo 11. ure je bilo, ko je redar čul upitje v nekem lokalu v ulici Cordaiuoli. Šel je tja in opomnil veseljake, naj bodo mirni, ker je že ura pozna. Ko je pa redar odšel in so se vrata zaprla za njim, je nekdo izustil te-le besede: »Adesso vien, se ti že bon, macaeo stupido« in redar se je povrnil ter aretiriral dotičnika. Mož se je upiral temu in ker ga redar sam ni mogel ukrotiti, sta mu prišla v pomoč dva narednika, katera je pa mož zagnal na tla. Tretji je hotel pomagati neki krčmar, toda tega je pijani človek ugriznil in ostal

je zopet v rokah samega redarja. (Do tu poročila gosp. e. k. redarstveni nadzornik.)

Sedaj pa povem, kar sem videl sam. Prišel iz kavarne »Commercio« sem opazil gručo ljudi in čul upitje v ulici »Cordaiuoli«. Šel sem tja, da vidim, kako se ruvata redar in pijani človek. Redar je držal hčer pijanca, kateri je bilo 10 do 12 let. Redarja v pomoč sta pristopila dva človeka in tako so pritirali pijanca v ulico »Lavatojo«. Tu se je pijanec obrnil in ker ni videl svoje hčerke, je začel upiti, kje da je »mia fia« (moja hči)?! Redar je postopal prav človekoljubno, ne pa tako ostala dva pomagača, ki sta začela biti po pijaneu. Ta se je vrgel na tla, pomagača po njem; on, pijanec je pa začel breati redarja, ker mu je bil ravno pri nogah.

Videči to postopanje, smo se vmešali jaz in še dva delavca ter odgnali napadalce, pijanec je pa, vdobivši zopet hčerko, odšel prilično mirno se samim redarjem.

Boje se, da bi zopet utegnili nastati kaka neprilika, šel sem za aretiraneem, a ker me je redar prosil, naj mu pomagam, sem lepo prijel pijanca za roko, proš ga naj bo miren, ker drugače ga čaka nesreča, osobito pa še, ker je oče petih otrok (!) In res je šel mirno.

Iz-pred dež. sodišča. 35-letni Karol Spongia je stal včeraj pred sodniki, zatožen javnega nasilstva, storjenega s tem, da je v noči dne 20. marca na trgu v Miljah zmerjal stražarja z »brigantom«, se jima upiral, ko sta ga hotela aretovati ter metla kamenje nanju. Uvažuje, da je bil pijan, so mu prisodili le 4 mesece ječe.

Nadalje se je vršila razprava proti 26letnemu Frideriku Slezaku iz Pulja radi tatvine. Sodniki pa so ga spoznali nekrivim.

Različne vesti.

Organizacija beračev. Berači v Filadelfiji so se zjedini v zvezo, kateri je namen, da odpravi »nepošteno konkurenco«. Mesto hočejo razdeliti v okraje za beračenje in vsakemu beraču bo odkazano njegovo okrožje. Vsaki člen mora plačati mal letni donesek in ako se mu primeri, da ga zapro radi beračenja, plača društvo globo, ki ga zadene. Ako se kakšen berač brani pristopiti društvu, se v njegov okraj takoj odpošlje mnogo konkurentov. Ako pa to ne bi pomagalo, pojdejo dobro oblečeni berači na policijo, da izposljujejo, da se dotični zapre.

Ljudje, ki žive brez soli. »Brez soli ni možno živeti!« slišimo često govoriti. Dejstvo pa je, da ni samo mnogo rodov, ki sploh ne poznajo naše kuhinjske soli, nego da je celo takih, ki se naravnost branijo rabiti sol za jedila. Takih zaničevalcev soli je po vsej zemlji; nahajamo jih v Sibiriji kakor v Afriki, v Ameriki kakor v Avstraliji. Torej ni dvomiti, da more človek pod vsakim podnebjem živeti brez soli. Seveda se ista dovaja v telo na drug način, z hrano.

Koliko stane agitacija za Dreyfusa. Neki parizki list je izračunal, da so Židje potrošili ogromno denarja za osvobojenje stotnika Dreyfusa. Izračunal je, da je došlo v ta namen iz Angležke: 15 milijonov frankov, iz Nemčije 12½ milijonov frankov, iz Švice 1.300.000 frankov, od rumunskih Židov 650.000 frankov, od španskih Židov 400.000 frankov.

Brat izzval brata na dvoboj. V Debreczinu se je te dni dogodil nečuten slučaj, da je brat pozval brata na dvoboj. Pozval pa je stareji brat mlajšega. Mlajši brat je sprejel poziv. Ko je mati zaznala o tej sramoti je pozvala oba brata k sebi, da ju spravi. Po dolgi duševni borbi je stareji brat mlajšemu podal roko v spravo, katero je mlajši ganjen sprejel. Mati je zbolela vsled razburjenosti.

Mesto pogorelo. V Carigrad je došlo poročilo, da je mesto Angora v Mali Aziji (36.000 prebivalcev) dne 5. t. m. popolnoma pogorelo. Požar je nastal na trgu za obleko in se silno naglo razširil na vse strani. Ker mesto ni imelo gasilcev, je požar mogel razsajati celih osem ur. Škoda znaša nad milijon goldinarjev.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Koper 22. (Deželni zbor.) Današnja seja se je pričela ob 11. uri 24 minut. Bilo je navzočih 19 italijanskih poslancev, vstevši dež. glavarja. Slovenski in hrvatski poslanci niso došli. Tajnik Costantini je čital zapisnik zadnje seje. V istem je omenjeno glede govora dr. Dinka Trinajstića v zadnji seji: parla lungo in una lingua slava ter da se je seja morala prekiniti. O vseh ostalih prizorih ne omenja zapisnik ničesar.

Po neki opazki posl. Scampicchio je dež. glavar opominjal občinstvo radi preburnega pritjevanja, ker to da moti razpravo, zastopnike časnikov pa radi krivega poročanja. Posl. Ventrela je interpeliral predsednika, da-li so poslanci manjšine opravičili današnjo odsotnost?! Predsednik je odgovoril, da ne ve ničesar, in da upa, da pridejo s parnikom o poludne. Ventrela je menil, da se to jemlje na znanje in naj se proti poslancem manjšine postopa po pravilniku, na kar je predsednik izjavil, da je to stvar predsedništva. Prečitano se je poročilo finančnega odseka. Sprejel se je predlog za ustanovitev deželnega tehniškega urada z 4 uradniki. Seja se je zaključila ob 1. uri in pol. Prihodnja seja se naznani pismeno.

Praga 22. Deželni zbor ni dovolil, da bi se postopalo proti poslancu Bartoku radi utikavanja v poslovanje kontrolnega shoda. Tekom razprave je povdarjal namestnik, da je v vojski nemški jezik potreben kakor sredstvo za sporazumevanje med različnimi narodi in je svaril, naj se z narodnimi prepiri ne stavlja v nevarnost koristi države.

Pariz 22. »Figaro« objavlja izpovedi strokovnjakov v pisavi. Te izpovedi niso v soglasju med seboj.

Gradec 22. (Dež. zbor.) Slovenski poslanci niso došli. Posl. Hagenhofer se je pritoževal radi postopanja s katoliškimi konservativi o volitvah v odseke. Na to so tudi katoliški konservativi zapustili dvorano. Zbornica je postala nesklepna in seja se je morala odložiti.

Opava 22. Deželni zbor je razpravljal o odgovornosti deželnega predsednika na interpelacijo radi jezikovnih naredeb. Vsprejela se je resolucija, zahtevajoča, naj se vestno spoštuje nemški jezik v vseh strokah sodne uprave v deželi in naj se ne ukrene ničesar, ne da bi se poprej zaslišal deželni zbor za njega menenje.

Pariz 22. Glasom poročil iz Braugkoka se e med Francijo in Siamom doseglo sporazumljenje.

Pariz 22. »Figaro« hoče vedeti, da italijansko brodovje prihodnje jeseni obišče Toulon.

Zahvala.

Podpisani odbor se najtopleje zahvaljuje tam-buraškemu zboru, igralkam in igralcem, domačemu ljudstvu, onim Tržačanom in vsem drugim iz drugih okrajev, ki so prisostvovali naši veselici, posebno nekaterim trgovcem, ki nikdar ne izostanejo od naših zabav in ki vedno tudi dejansveno podpirajo naše društvo, dalje tudi onim, kateri so med nekaterimi »Kolaši« nabrali 4 krone in 20 stot., ker se niso osebno mogli udeležiti naše veselice, in vsem ostalim, ki so na kakoršnikoli način pripomogli k sijajnemu uspehu naše veselice.

Odbor pevskega društva »Velesile« v Škedinju.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko posloplje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

„EDINOST“

večerno in zjutranje izdanje
se prodaja, r. zun v drugih navedenih tobakarnah, tudi
najužnem kolodvoru.

Službo

v kaki trgovski ali odvetniški pisarni išče izobražen Slovenec z lepo pisavo in vsestranskimi praktičnimi izkušnjami, vešč poleg slovenskega tudi nemškemu in hrvatskemu jeziku. Dotični lahko nastopi službo takoj. Blagovoljnih ponudb se prosi na „G. H. 56“ poste restante Trst, glavna pošta.

Pomladansko zdravljene.

ZDRAVLJENJE KRVI

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omot za ozdravljenje stane 50 nvč. ter se dobiva v odlikovani lekarni PRAXMARER „Al duo Mori“ v TRSTU, veliki trg.

Tudi za 55 nvč. v markah dopošte se franko.

Našemu sl. občinstvu!

Podpisani naznanjam, da imam v ulici Conti št. 2 dobro urejeno in z vsem potrebnim kakor moko, sladilcem itd. založeno

pekarno.

Kruh pečem po 3 krat na dan ter ga pošiljam na zahtevo na dom. — Sprejemam tudi domače testo v peko.

Z vsem spoštovanjem

Ivan Pahor.

Priznana najboljša in najtrpežnejša vinogradna in sadno-drevesna brizgalnica je **Czimeg-ova „Non plus ultra“** Peronospora brizgalnica. Na vsaki sesalki so vlitte besede „Non plus ultra“. Opisi brezplačno. Kjer ni zastopstva, naj se naroči. Prod. Kiroš-Grašč.

C. Klemt.

Tovarna za zatvornice (Jalousien) Braunau na Bavarskem.

Priporoča svoja 6-kratno odlikovana novovrstna lesena zastirala (Rouleaux), zatvornice in ohoknice na valjček. — Cenik gratis.

Agentje

— privatne odjemalce se iščejo. —

Nova centralna čevljarnica v Trstu.

Via Maleanton št. 2.

Bogat izbor čevljev

za gospode, gospe in otroke.

Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočeno izvrstno, bolečine blažile mazilo dobiva se po 40 nvč. 70 nvč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Cvet proti trganju.

(Liniment capici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostih, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv. Razpošilja z obratno pošto najmanjše dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“ Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

„AGRICOL“

Patent T. 49/1008.

Privilegovano mehko kalijsko milo za uničevanje mrčesov

raztopljivo v mrzli vodi, v raznih krajih Trentina, Istre, Goriške in pri tuk. poljedeljski družbi izkušeno kot uspešno sredstvo z zatiranjem vseh parasitkarnih in kriptogamičnih bolezni in žuželk v obče ki okužujejo trte, sadna drevesa in zelenjad.

Navodilo, kako rabiti „Agricola“, na željo poštno prosto.

Milarnica

F. Fenderl i dr. v Trstu.

Zastop in zaloga na Goriškem pri gosp. Frideriku Primas-u v Gorici, Veliki trg 16, na dvorišču.

G. Piccoli,

dvorni založnik

Nj. svetosti papeža

Leona XIII.

lekarnar pri angelju v Ljubljani, Dunajska cesta

Železnato vino

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

železnatem vinu,

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljšje spričevalo ter daje največje poročstvo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerazvorne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke suhe in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštnino plačajo p. n. naročniki.

Vaše blagorodje!

Pošljite mi s poštнім povzetjem osem polliterskih steklenic železnatega vina, ker se ob novem letu poslan dve steklenici rabiti z prav dobrim uspehom.

Jožef Černko, župnik.

Vuhred na Štajarskem, 17. januarja 1899.

Išče se

čevljarski učence, ki je že nekoliko priučen. Sprejme ga takoj Josip Kolb, ulica Sette Fontane št. 2.

Velika hiša

v Motovunu zraven slovečih škocijskih jam, 3 ure od Trsta in 1/2 ure hoda od železnične postaje Divača, ob živahni prometni cesti Reka-Trst, z dvema kuhinjama, z dvema obširnima podzemeljskimi kletimi, s 14 krasnimi sobami s posebnimi uhoti, kakor nalašč prirejenimi za mnogobrojne letoviščnike, ki vsako leto prihajajo v ta divno-romantični kraj, z obširnim na visoko obzidan in senčnatim dvoriščem, z velikim vodnjakom z izvrstno vodo, z velikimi hlevi za konje in govedo, z obširnimi spravami za seno ter druge poljske pridelke, s prostornimi lopami, s krasnim se sadjem in trtami zasejenim vrtom in z lepim parkom je vsled nastalih družinskih razmer pod ugodnimi pogoji takoj

na prodaj

Proda se tudi na večletne obroke. — Hiša, kakor vsa ostala obširna poslopja, so kakor nalašč prikladna za gostilničarstvo in stacionarsko obrt.

Vsled njene lege na tako živahnej prometni cesti, je posebno pripravna za kupčijo z domačimi pridelki in vsakovrstnim blagom na drobno in debelo; krčma bi pa imela razum navadnega posla z domačim ljudstvom in z vozniki, obilo posla z nebrojnimi obiskovalci škocijskih jam.

Vse pohištvo z vrtom in parkom vred, dalo bi se tudi v najem po dogovoru.

Natančnejša pojasnila pri lastniku Aleksandru Mahorčiču v Matavuna, pošta Divača.

Tvrška M. AITE

Via Nuova, ogel ulice S. Lazzaro št. 8.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu in svojim odjemalcem, da sem preskrbel svojo prodajalnico z mnogobrojnem povsem novim blagom po brezkonkurenčnih cenah:

Raznovrstni perkal, moderno risanje, barve	garantirane	po 15 nvč.
Fini perkal za srajce		24 "
Oxford, barve garantirane		19 "
Francozki sateni		28 "
Piquet, barvan in bel za obleke		26 "
Perkalin za podloge v vseh barvah		10 "
Blago možno za podloge v vseh barvah		15 "
Blago za ženske obleke dvojna širina od 23 nvč. naprej		
" " " " " " " " " " " "		
" " " " " " " " " " " "		
Alpagas črni za ženske obleke velik izbor		50 "
Kotenina		13 "
" " " " " " " " " " " "		
Navidežno platno		15 "
Platno čisto laneno		22 "
" " " " " " " " " " " "		
Mušolin bel prve vrste		16 "
Chiffon za srajce		18 "
Srajce za gospode, velik izbor belih in barvane		30 "
Srajce za gospe		50 "
Moderol, zadnji kraj		60 "

Velik izbor

trakov, čipk, bordur, vezanj, svil in različnih garnitur ter vseh drobnarij za šivilje in modistinje. — Vsprejemajo se naročbe možkih oblek po meri in najnižjih cenah.

Velik izbor blaga za narodne zastave in narodnih trakov po najnižjih cenah.

Vse stroje za poljedelstvo

Vnovič znižane cene!

Triljeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparate za sumporavanje lozov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. — Samoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller, Dunaj

Cenike in spričevala zastoj.

II, Praterstrasse.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

„THE GRESHAM“ angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897.	Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897.	28.823.375.—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.)	343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnico od	67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.